

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díj:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Az ev. ref. erdélyrészi theologia ügyé.

Láthatunk az életben elég gazdag embert, aki tőkéje és jövedelme feleslegét helyes és nemes célokra kívül olyan kiadásokra szánja, ami már nem is luxus, hanem fecsérlés, minek azonban legalább egy-egy művész, iparos, kereskedő, pezsgő-gyáros, vendéglős stb. bő hasznát veszi. Végül is: ez a miliomos gyönyörűséget szerez magának és több-kevesebb hasznot másoknak, de csak vagyona feleslegét költi el. De mit mondjunk az olyanról, a kinek számos jól épült ősi háza és birtoka van, de a házakat romladozni hagyja, — a birtokok beruházás nélkül szűkölködnek, rendezetlenek s mégis a tulajdonos nemcsak elveszi a belőlők várható kevés jövedelmet s nem fordít semmit helyreállításukra, mely esetben pár év alatt állandó, szép jövedelmet biztosíthatna magának, hanem új, fényes palotát épít kölcsön-pénzen, melyre ez idő szerint éppen nincs szükség, melynek berendezése nem fedezi a költsön kamatait, hanem oda juttatja a gazdát, hogy a sok gyöngé, de szükséges épülethez még egy gyöngé és felesleges járul s végül egyik a másik után romba dől. Ezt a körülményt persze csak az itthon valók látják, — de ime a mi birtokosunk felmegy a fővárosba s régi nemesi címére és sok birtokára hivatkozva, az ithoni viszonyokat nem ismerők előtt oly helyzetben tűnteti fel magát, mintha a legrendezettebb vagyoni helyzetben léve: könnyen megengedheti magának nemcsak luxust üzni, hanem fecsérelni is. Hát ez bizony legalább is könnyelműség számba megy s még inkább áll ez akkor, ha közügyek vezetőinél, közbizony felügyelőinél tapasztalhatunk ily eljárást.

Igaz-e vagy nem, hogy az erdélyrészi ev. reformatus egyházközségek, iskolák, gymnasiumok, papi és tanári különböző alapok s a nagyenyedi theol. akadémia mind kifogástalanul virágzó álla-

potban vannak? Igaz-e vagy nem; hogy első sorban ezeket kell támogatni, ezeket kell virágzóvá tenni s nem szabad elvonni tőlük semmit, ami fejlődésükre szükséges? Luxus-e vagy nem a jelenlegi körülmények között még egy theologiai fakultás létesítése, részben más intézmények alapjainak hátrányára, részben a nagyenyedi theologiai akadémia fejlődésének megakasztásával s végül valószínű elenyésztetésével? Helyesen cselekesznek-e azok, akik felülről a torony gombnál kezdik az építkezést, holott egyelőre csak csak az erős falak s a jó fedél anyagairól s azok helyes építéséről lehet gondoskodni a szűkös jövedelemhez képest . . . ?

Ezekre a kérdésekre megfelelhet mindenki, aki elfogulatlanul látja és ismeri a helyzetet s a rendszeres eljárásnak barátja.

A ki pedig tudni akarja, hogy ezzel ellenkezőleg mi történik most Budapesten, az olvassa meg a következő tudósítást:

A mai ülés napirendjére az ev. ref. egyház által alapítandó új fakultások kérdése volt kitérve. Tóth Sámuel főjegyző bemutatja az e célból kiküldött 15 tagú bizottság jelentését, valamint Bethlen Gábor gróf erdélyi főgondnoknak ugyane tárgyban beadott memorandumát.

A tárgyhöz legelső sorban Bethlen Gábor gróf erdélyi főgondnok szövege. Beadott memorandumához képest az elnök szövege, hogy Kolozsvárott a theologiai fakultás létesítésének. Ismertető az ügy részletes előzményeit, kimutatja, hogy a n.-enyedi theologiai megszűntetni nem lehet, két theologia pedig Erdélynek főislegese. A ki tehát a kolozsvári theol. akadémia mellett szól, az az enyedi ellen dolgozik s ellene dolgozik a nagyenyedi alapítók inenióiának s a nemzeti ügynek; mert mi-helyest Enyedről elviszik a theologiai, Enyed elveszett a magyarságra nézve. Bizonyítja, hogy sem Mikó Imrénének, sem Kun Kocsárdnak, sem a többi nemes alapítónak nem volt szándéka, hogy a theologia Kolozsvárra vitessek át, sőt igen sok adattal azt mutatja ki, hogy éppen a magyarság szempontjából igyekeztek az alapítók erős várat építeni a nemzeti ügynek. Nem tartja reálisnak a kimutatott költség-

fedezetet, mert az a szegény papok fizetésének javítására szent összegből, az özvegyek és árvák alapjából és az enyedi szeminárium alapjából van elvonva. tehát megjelölt célu alapokból. Kéri a zsinatot, hogy ne foglaljon állást ebben a kérdésben, mely évtizedek óta pártoskodásnak, viszálynak oka az erdélyi egyházmegyében, melynek többsége különben sem pártolja a theologiai Kolozsvárra való felállítását. Mondja ki a zsinatot, hogy nem foglal állást az egyházkerület e belügyében, de mondja ki, hogy gyűjtést folytat mindaddig, míg lesz elég pénz, hogy külön theologiai csináljanak Kolozsvárra.

Tiszta Kálmán elnök figyelmezteti a zsinatot arra, hogy itt nem lehet vita tárgya az, hogy az enyedi theologia áthelyeztessék-e vagy nem. Ez belügye az egyházkerületnek; belügye az is, hogy az alapok miképp kezeltesenek.

Báffy Dezső báró azt mondja, hogy Bethlen gr. nincs tájékozva az egyházi közügyek felől, mert ő az igazgatótanács működésében részt nem vesz s csak a közgyűléseken szokott megjelenni évenként egyszer. Ő örömmel üdvözölte a zsinat határozatát, mely szükségesnek látja a magasabb képzés szintjéről, hogy Kolozsvárra teol. fakultást létesítsenek. A költségvetés ki van mutatva; ezt egy 200 tagból álló közgyűlés helyesen találta, csak Bethlen Gábor gróf és hét társa nem. Sorra cölfolja Bethlen gr. érveit. Ő szomorúnak tartaná, ha 50—60 teologustól függené Nagyenyednek és a megyének magyarsága s a magyarságnak való megmentése. Enyed sokkal hatalmasabban fellendülne, (?) ha erős gimnáziuma volna, mint most, a mikor van gyenge theologiai és gyenge gimnáziuma. Kéri a zsinatot, hogy a 15-ös bizottság határozati javaslatát fogadja el, miat a melyet elvileg már helyesnek mondott, előbbi ülészakánának egyik ülésében.

Bethlen Gábor gr. kijelenti, hogy amiket mondott azt okmányokkal is be tudja bizonyítani.

Vida Károly dr. indítványt nyújt be, hogy a 15-ös bizottság mellőzésével, az erdélyi és tiszántúli egyházkerület jelentései vétessenek tárgyalás alá.

Tiszta Kálmán elnök, mint a 15-ös bizottság elnöke, Vidának válaszul kijelenti, hogy a bizottság egyebet nem tárgyalhatott, mint amire megbízása volt, ezt pedig lelkiismeretesen teljesítette s kéri a zsinatot, hogy a jelentést fogadja el, vagy ne fogadja el, de azt ne mondja senki, hogy a bizottság nem teljesítette kötelességét.

Degenfeld József gróf hozzájárul a bizottsági javaslatához, a mely szerint a két fakultás felállításához még hiányzó évi 14000 lrt. közadakozás útján szerzethessék be.

TÁRCZA.

Haza jött!

Egyszerű gyászruhába járva
Szegény asszony férjére vár...
Arzát ringatja lelke hiven,
Rég ideje, — husz éve már!
„Oh, haza jössz-e, édes párom?!
Oh, látom-e még arczodat?..
Meghallod-e az idegenben,
Hogy ajkam egyre hívogat?!..“

A pusztaság kóbor viharja
Megrázogatja ablakát...
„Ki az?.. Te vagy?..“ Minő káprázat!
Lelkén egy szent árny suhan át.
A bujdosó hős csonka kardja
Meggörög, csungve a falon...
Halk suttogást hall, ért az asszony:
„Jövök, jövök már angyalom!..“

És vár tovább is szívszakadva. —
Arzán a rózsá oda már;
Csak szíve régi és szerelme. —
Vár csüggedetlen... egyre vár...
„Oh visszajő! A szívem érzi!..
Itt, karjaimba megpihen —
Nem látja majd a multak gyászát,
Fátyolt takar rá a szívem!..“

Bus éjjelen, viharzugáskor
Megint koezognak ablakán...

„Ki az?.. Te vagy?..“ Ah, mintha lépés
Dobogna át a kis szobán!..
A bujdosó hős csonka kardja
Meginog, zördül a falon...
Halk suttogást hall, ért az asszony:
„Jövök, jövök már angyalom!..“

„Oh boldog óra! Eljön! Eljön!
S én újra, újra láthatom!..
Ölve tart.. Bus ajkaimról
Majd lecsökölja bánatom!
Elmondja hiven: merre járt-kelt
Bolyongva idegen hazán...
Aztán susogja, hogy szeret még...
Örökre.. hiven.. igazán..“

És vár tovább.. Szép őszi reggel
Egyszer csak levelet kapott. —
Meggörög, lázas örömben,
Felhívja a fehér lapot...
A bujdosó hős csonka kardja
Meginog, zördül a falon...
A kis levélben az van írva:
„Jövök, jövök már angyalom!..“

De oly kuszáltak a vonások,
Az irás olyan reszketeg;
Szegénynek szíve meg nem érzi,
Hogy a ki írta, mily beteg.
Csak azt a napot várja egyre,
A melyen megláthatja őt. —
S felöltözik ékes ruhába,
S ott várja a kapu előtt...

„Jön!.. jön!.. Nyomán egész kíséret!
Tolongó néptömeg vele!..“

— Egyszerű koporsót emelnek,
És rajta ott a — hős neve.
Egy hang — egy megrázó fivöltés
Zug végig a tömeg fölött...
Szegény asszony kacagja egyre:
„Az enyém!.. Itt van!.. Haza jött!..“
Szabó Jenő.

A rög szava.

A fűtő dobogását meguntam. Bosszautott az emberek nyugsgése, mozgása. Irtoztam a kandi szemektől. Le-függönyöztem ablakomat, a tűz kisludt kandallomban, — de nem lelkemben. Asszalom mellé ültem, hátha elfeledek mindent az emlékek között. Legfelül egy kis marguerit, alatta egy gyopár, két seljermmel átköve. Néztem; észre-sem vettem, hogy szemeim könnyeztek; ajkamhoz szorítottam őket és ismét visszatettem. Mit érnek ezek már? Száraz leveleik a multat jelezik. Hova lett a nedű, hova lett az élet?.. Elszáltak, elvesztek... Hova lesz a sugár? elnyeli a felhő. Hová lesz pázsit? Hókőreg takarja. Igen sötét képek! Ki, ki a szabadba! Rohantam ki a mezőre, üldöztem gondolataim. A száraz ágak olyan keservesen suttogtak a fagyos szellővel. mentem cél nélkül iránytalan.

Szegény koldus akadt élelm. Jóságos creza oly szelid volt, a beesett szemek fényében ott égett a becsületesség tüze, arcára kiülő fájdalom, a méla bus hang mutató, hogy ez ma koldul először. Megállottam és mig zsebbe keresgéltem, barázdás arcán a szégyen pirja két könyecseppet fac-art. Tovább akartam aztán menni, de ő megragadta kezeimet és szólni akort. Oly kínos volt vonaglását nézni. A zokogástól egy szót sem tudott szólni és mégis.. Ez is olyan mint a többi, gondolám, s indulni akarék, De ő nem engedett. Aztán kitörtelte a kö-

Kovács Albert felhívja a zsinat figyelmét arra, hogy az erdélyi kerület egyik főkurátora nem tartja reálisnak az erdélyiek részéről a fakultás felállítására kimutatott költségalapot. Ez olyan dolog, ami legalább is a figyelmet és megfontolást megérdemli. A két fakultás kérdését különválasztandónak tartja mind két külön indítvány tárgyalandó is a zsinatban. Most csak a kolozsvári teológiáról akar szólni. A kolozsvári egyetemmel való „kapcsolattal” nincs tisztában s azért nem tudja elképzelni, hogy mi lehet ez a kapcsolat. Hogy az egyetemre járhatnak egyes tárgyakat hallgatni, ez Budapesten is meg van úgy a kolozsvári alapítandó „fakultásban” sem lehet magasabb a képzés szintje, mint itt. Kijelenti, hogy a teológia nem elsőrangú szükséglete az ev. ref. egyháznak, mert az 5 teológiában alig van több 150—160 hallgatónál, vagyis egy osztályban 8—11 hallgató. Ha az 5 apró intézet helyett egy nagyot lehetne létesíteni, az méltó volna a buzgólkodásra, de még jobban szétforgácsolni az ügyet kár volna. Méltó volna a fáradozásra egy olyan valóságos protestáns teológiai fakultás, mint amilyen fakultás Budapesten az egyetemmel katolikus teológia fakultás, mely már igazán szerves kapcsolatban van az egyetemmel. Ilyen fakultás kellene, de egy új teológiai akadémia nem kell.

A zsinat többsége a javaslatot elfogadta a részletes tárgyalás alapjául.

Kirándulás az Al-Dunára.

(Folytatás)

Már többször említettem, hogy a műszaki tudományoknak nemcsak a rendkívüli munka mennyiséggel kell küzdeni, hanem a sokkal nehezebb természeti akadályokat elváltatni. Legyen szabad azok közül is néhányat felsorolnom és kimutatni, hogy a gyarló emberi lény, szellemi fölényével, hogyan küzd és diadaloskodik az elemek felett.

A Duna medrének fenekét nagy precizitással kellett, és kell még most is az egész munka folyamán viz alatt felmérni, először azért, hogy a helyreállítandó meder új feneké lehetőleg sima legyen, ne hogy egyes kiálló szikla csúcs által a hajózás ismét veszélyessé váljon, másodsor azért, mert a vállalkozás ezen mérések alapján eszközöztetik a leszállás és teljesített munkára nézve. Ez okból külföldre utazott egy mérnök az e célra használatban levő műszereket, eszközöket és az ezekkel járó eljárást tanulmányozni. A leggyűbbnek a Rajna szabályozásán alkalmazásban levő mélységmérő mutatkozott, miért is egy ilyen sondirozó hajó minden hozzátartozóval együtt megszerzett, és nagy költséggel az Al-Dunánál működésbe helyezett.

De csakhamar kitudt, hogy az a készülék a mi a Rajnánál minden igényeknek megfelelt, a mi hatalmas Dunánál absolute nem használható. A híres külföldi szaktudomány nem segített nekünk, és a szegény magyar mérnök ismét sokszor kigunyolt saját műszaki képzettségére volt utalva. Nem is tartott a kétség helyzet sokáig, mert a műszaki vezetőség saját utasítása szerint oly mélységmérőt szerkesztett, mely minden tekintetben a követelményűt szeméiből, kiegyenesedett egy pillanatra, aztán ismét meggörnyedt. „Igaz! — mondá. Kinek mi baja van a val? megböcsässön uram, böcsässön meg, de én vén bolond, azt hittem, hogy mindenkinek úgy fáj... Olyan jószágos arca van, mintha szenvedne, azt hittem, hogy... mert nem hiába mondotta a néhai tiszteltes (az isten nyugtassa!) hogy fele bánat marad csak, hogyha meg osztjuk... Fele is sok nekem... Böcsässön meg uram, azt hittem... Fizesse meg az atyáisten!”

Ott maradtam akarallanul. Az öregnek nagy fájdalma lekötött. Kértem szépszóval, hogy csak beszélje el, mi nyomja a szívét, aztán hátha segíthetünk.

„Nem azon a jó istenen kívül senki sem! De nekem oly jól esik, hogy elmondhatom. Nemsok van nekem már hátra, — emlegetsem meg vagy egyszer imájában, majd ha én is itt maradok, ha nem szenvedek többet.

Nagyot lélegzett az öreg, mintha keresné, hogy hol is kezdje... Ezalatt körülnéztem. A temetőben voltunk, egy magas domb előtt, egyik oldalán letakarította a havat az öreg; ott az ő pihenő helye. Összerázkodtam. Valami csodálatos érzés úgy vonzott le arra a sírdombra...

„Négy esztendeje éppen; az az erdő égett né! Akkor voltam legboldogabb. Két szép cselédem volt. Olyanok voltak, mint két tulipánt. Zsuzsi volt a nagyobb; 16 tavaszt ért. Árván nőt fel, mert féltettem a mostohától. Tíz szomszédban nem dagasztott olyan kenyeret senki mint ő, az egész faluban mindenkinél szebben tujta a templomban, a harmadik padban.

Nyomorok 7 esztendő óta öcsésére nem ügyelt volna fel az anyja sem jobban, pedig asszony volt az instálom. Öreg ember voltam már akkor is. Az igaz, hogy ez az utóbbi esztendőben többet szántott a halál magának mint máskor 10 alatt! Nem bírtam a munkát; egy kicsiszántóm volt és egy kicsi viskóm. Ha munka hiányzott, bizony

nyeknek megfelel. Most már átveheti a külföld és bírálhatja.

A szerkezet áll pedig 2, egyenként 20 m. hosszú és 10 m. széles erősen összekapcsolt hajóból. A 2 hajó felszerkezetén vassineken járó kis kocsik mozgatható előre vagy hátra és jobbra meg balra is a hajókkal együtt. A kis kocsik 4 sarkán erős vascsövek nyulnak a vízbe és ezekben mozog a szintén vasból készített mélység-mérő-rúd. A tényleges mérés a 2 hajó közt eszközöltetik és egyszerre mindég egy négyszög méternek mind a 4 sarka méretik meg, ha az meg van, a kocsik tovább mozog a sineken. pontosan ismét a mellette levő követhető négyszög méter fölé állítható és ily eljárás mellett majdnem csak matematikai pontosságot lehet elérni a mélység mérésnél.

Sokkal nagyobb nehézség a sziklát eltávolítani viz alatt. Ezt még ma is igen sokan lehetetlenségnek tartják — de a mai technikai században semmisen lehetetlen!

Hogy a nehéz kérdés megoldassék, tekintetbe kell venni, hogy kettős munkát kell végrevenni, először a tömör és mult év óta a víz által minden elhordható részecskétől megszabadított sziklát lazítani illetőleg összeaprózni, és másodsor az ily képen összeaprózott törmelék a vízmélységből ki kell emelni és eltávolítani.

E nehéz munka teljesítése céljából ismét felkutaták az ő és új világot, és tanulmány tárgyává tettek minden erre vonatkozó műszert, eszközt, készüléket és szerkezeteket. Ajánlatok érkeztek világ boldogító genitől a kérdés megoldására nézve, melyek tényleges alkalmazása annak azek minden jélének eredményt, rendszeren nem mutatott.

Nagyon messze eltérnek kitudtoltól, t. i. az Al-Duna szabályozásának röviden megismertetésétől, ha mind azokat a kísérleteket itt előadnám, a melyek a műerdekekben tétettek, legyen szabad csak a tényleg használatban levő eszközöket és azoknak működésüket itt röviden felsorolni.

A víz alatti sziklát lazítását két féle képen eszközlik.

Először a repesztés által.

Vasutaknál, vagy más építkezéseknél, ha sziklát kell eltávolítani, az a legegyszerűbben oly formán történik, hogy vagy kézi erővel, vagy gépek segítségével lyukat fúrnak közéjük és a furtlyukokba helyeztet puskapor vagy dinamit töltényekkel azt felrobbantják.

Ugyan az az elv van alkalmazásban az Al-Dunán is, de figyelembe veendő, hogy nemcsak a sziklát akadályozzák a munka gyors haladását — hanem a víz is. A vízzel borított sziklához nem lehet oly könnyen hozzájutni, mint a szárazon és azért a feladat megoldása sokkal nehezebb.

A víz alatti repesztésre külön nagy hajók vannak, erős gőzgépekkel. Ezeknek a hajóknak a két oldalán, valamint a farán ugynevezett Ingersoll-féle ütők fúrók vannak alkalmazva. Az ily módon elhelyezése lehetővé teszi, hogy a Duna medrének minden pontja megközelíthető. A hajó maga mindég vízzel dolgozik és erős vasláncokkal lesz felfelé vagy lefelé, úgy oldalvást vontatva. Ha hajó így a működési helyre pontosan beállított, a hajó ke-

bajosan élünk. Felfogadtam magam mellé egy árva gyermeket. 19 esztendő koráig mind szolgált, egyszer lopott s többet nem fogadták meg sehova. Akkor jött hozzám. Munkájával fenntartotta a házat, becsületes ember lett belőle. Némelykor az igaz, hogyha szűn a munka, el-el vette magát, s 2—3 napig a szemünkkel se láttuk. Nem mondta hogy hol volt és mi sem kérdeztük. Még azt sem bántam, hogy szívesen elnézik egymást, már mint a Zsuzsi, meg Józsi.

Folyt a munka, ha együtt voltak, hogy csak egy el néztem őket, mintha már egy pár lettek volna. Ha nem aratott egy nap alatt annyi kérést egy sem a faluban mint ő, bizony nem is járt olyan verbunkot sem egy is este. Zsuzsi büszke is volt rá, könnyen elszívte a zsebkendő lopást. Irigye is lett az egész falu.

Aztán nem tudtuk megváltani a katonaságból. Mielőtt elváltak volna, zsebkendőt cseréltek. Szép piros volt az. fehér karikákkal e ipkével kivarva. (mutatta az öreg — ott lengett a sírján).

Tarsai egyszer hazajötték Józsi nem volt sehol. Hej pedig de megéreztem hiányát. Kisdarabka földem el vitte az adó, a paika, fiam betegsége. Kicsinyke viskónak leégett fedele, éppen a mult nyáron, úgy aratás táján. Ott volt még a lányom. Zsuzsi egész ez őszig békével dolgozott, megadással várt. De a hogy meglátta, hogy társai hazajötték, elveszett az ő kedve; nem láttuk többé az ő napját sütni! setét lett a szíve, mint a csillagatlan éjszaka. Pokol lett a szíve — árság ördöge kinezta, győrtötte. Csak hallana róla! Nem jött el, nem irt, sem nem izent, Valjon hű lett é hozzája, valjon? ... s itt el tult a leánya. Hányzor kaptam reggel kisirt szemmel, vérző szívvel. Az én szívem is vérzett.

A farsang derekán voltunk. A kinek ilyenkor nem kötik be fejét, várhat még egy évig. És ez a gondolat még jobban rikitotta. Napról-napra sáppadt, — vékonyult

rületnek 4 pontjától vas lábakat böcsájtanak a vízbe a szikla fenekig, miáltal a hajó sokkal szilárdabban áll, majdnem csak mint egy asztal a 4 lábán. Ekkor megindítható a fúró működése.

E célból szon a helyen, a hol a furás megkezdendő, leböcsájtatik a vízbe egy vascső egész a szikla fenekig és abban a vascsőben jár a fúró maga is gőzgép által mozgaltva. Egy hajó állásból 6 furtlyukat lehet készíteni egymás mellett, a fúrók helyéből való továbbítása által és egész 2 m. mélységig. Ha a furtlyuk elkészült, erős szivattyúval minden törmelékétől megtisztítatik és a töltény a mi az Al-Dunánál rendszeren dinamit, a furtlyukba elhelyeztetik.

Ily módon, a mint már előbb említettem, egy hajó állásból 6 töltény lesz elhelyezve. Ha az megtörtént, a hajó a lánc-vezetéken vízmentében lejjebb száll biztonsági távolságra és a hajón levő villamos dinamógéppel a 6 töltény egyszerre felrobbantatik. Ha ez megtörtént, a hajó ismét helyre áll és működését újra megkezdheti. A hajó vízzel 2—2 m. távolságra állítatik és az egyes furtlyukak rendszeren 1-5 m. távolságra vannak egymástól.

A másik mód lazítás. Az ugynevezett Lobnitz-féle zuzóhajók a sziklákat a víz alatt összeaprózzák. Van ugyanis egy erős hajó, annak a végén illetőleg az elején, mert ez is mindég vízzel dolgozik, van alkalmazva egy 7—8 m. hosszú és 30—30 cm. keresztmetszetű vascső. A cső 8—9 tonna súlytal bir (170—180 mázsa) és kovacsolt vasból készül, melynek alsó végében egy acéllemez van, ez képezi a csőnek az élet. Munka közben a vésőt élesíteni nem szükséges, mert az acél keményebb lévén mint az azt körülölgő kovacsolt vas, az utóbbi működést közt erősebben kopik mint az acél és így mindég meg marad a véső alakja. — Egy véső 4000 firtba kerül a poroszországi Esseni gyárban készül. Működése a következő. A hajón levő gőzgép egy 12 m. magas állanyra fektetett vasláncsal a vésőt egy bizonyos magasságra felemeli, ott elszabadítva saját súlyánál fogva lezuhan a vízbe és a fénékén levő sziklából kitor egy darabot. Most újra felhúza az emelőgép és újra lezuhan és folytatja munkáját.

Egy ütésre 0-15—0-30 köbméter sziklát tördel ki, úgy hogy 5—6 ütésre egy köbméter sziklát lazít. A hajó folytonosan munkában van és a munkának napszakokra osztva felváltják egymást. Ily berendezés mellett képes 18 órai munka idő alatt 2000 ütést csinálni és az által mintegy 2—300 köbméter sziklát lazít. Megkezdik pedig a munkáját a csatorna egyik szélére pl. a jobb parton és folytonos bal felére való mozgatas által kidolgozza a véső a csatorna fenekének a felét, azután 50 cm-terrel feljebb állítatik be a hajó és bal-felől — jobb felé haladva ismét a csatorna fenekének felében dolgozik. Ily nehéz és hosszú munka mellett készül az Al Dunai vízi út.

Ha a fúró és véső hajók köteleességek teljesítették következik a másik része a munkának, a mi nem könnyebb az előbbinél, t. i. a repesztés által összehasított és a véső által meghasított szikla törmelék eltávolítása.

Erre a célra külön szerkezetű kotrók vannak alkalmazásban. Egyik kanallokkal van ellátva, másik fogókkal. Ez utóbbi olyan mint egy harapógó vagy talán egy embernek a kezéhez is lehetne hasonlítani, — mert a

lelke. Elél járt még a tollufosztóba, de csak fájt neki az, hogy minden leányának megvolt a párja, a ki sugjon a fülébe, üljön az ölébe, — csak az övé hiányzott... Ott volt a fonóban is, de ő hiába ejtette el az orsót, nem volt ki felvegye, nem volt ki esőjáért földre hajolt volna... Dalo' is némelykor hogy kisirt bus hangja azoknak vig notáikból. Mindenki mosolygott, mindenki nevetett, csak ő volt szomorú...

Egyszer aztán elmaradt onnan is. Szegény kicsi öcsése nagyon beteg volt, mellette virrasztott. Nem volt ki biztassa, nem volt ki felváltta.

Az öreg megtörtölte szeméit, gondolkozott egy kissé, aztán folytatá. Szomorú lelkének oly jól esett, hogy ki beszélheti magát.

„A vastag hó alatt hiába kapirgált a madár,“ oly szomorúan krárogta a hollók oda lenn a kertben. Nem volt semmi élet a természetben, a remény is kihalt. „Álom ez az élet, halál az ébredés“ mondá nem egyszer, s nekem úgy fájt minden szava. Mert nekem is van, a kéréses bőr alatt...

Ott voltunk midketten az első házban. Szegény kicsi öcsése utolsóját járta. Már virradat volt, mikor elaludtam, de telis ébredtem. Zsuzsi nem volt sehol. Az utcán nagy csödélet, zaj, lármá, pisztolylövés, kurjantás volt. Azért futott ki Zsuzsi, mert azt hitte, hogy Józsi volt, hogy ő érkezett meg. Hej de csalódott. Lakadalmas menet volt, esküdni mentek a szomszéd faluba. Az ökrök csengői mint késütés, szurták szívét, a zivaj, a jó kedv, a hetyke kurjantások eszibe juttatták ismét Józsi. Miért nem viszik inkább őt az esküvőre? ... Miért kell nekie maradni pártában csak? ... E kérdések feleletet kerestek, s nem kaptak. Csak oda tért vissza, hogy hátha Józsi... Arcából kikelve, mint félrült futott be a házba. Reszketett, remegett testében, lelkében. — Azalatt míg kinn volt, szegény öcsése meghalt. Nevét kiabálta s csak

viz alatt az és egy mellé szállítja.

Azt hi tettem a na Elmondtam mennyiségét kenti végrel

Isméte lenteni, hog oly nagysze sikerült mű vet a nagy végrehajtani befejezni ne

Ve

— L tert Gyula A fényesen nárcos, po vitte fel B

— H megye m. A jóraváló egy intellig

— E hadnógy e

— H tartja eskü ref. lelkes

— N anyát mult jegyző. A a Hegyalja legény kite

— V este Budap el az élők ülésén s tr tiz órakor

A nemvár kézszereti vélemény magyar p benne. Ki modera e párt részér

Ellensége gyar orszá lekezeténe tekint-ték tiségy képy dette meg tette. Leg

én lehetne gyan kell az isten.

„Az ből, azutár jött nekem

Elie radt nyug hogy mié Józsi... busulunk tek az éjs lovány let

Erz csak akko többé öcs a szomsz gel s elm szikát h

„Az Aztán fol El

megott a Előtte vit Majdnem zott; Zs Aztán jö Mint a s lek száza kerek me utána :

Még már nem

viz alatt az egyes szikla darabokat megmarkolja, kiemeli és egy mellette levő hajóba rakja, mely hajó azután elszállítja.

Azt hiszem, hogy előadásommal röviden megismer-tettem a nagy szabályozási művet mindegy részletében. Elmondtam a műnek keletkezését, a teljesítendő munka mennyiségét, a leküzdendő nehézségeket, és a munka mi-kénti végrehajtását.

Ismételve és némi önérzetes büszkeséggel ki kell je-lenteni, hogy a magyar mérnökök által teljesítendő munka oly nagyszerű, hogy évszázadok múlva is dicsérni fogja a sikerült mű a mestereit. Megmutathatják a világhírű mű- vet a nagy világnak: ime a mit a Rómaiak nem bírtak végrehajtani a mit nagy Széchenyi megkezdett — de befejezni nem tudott, a mostani mérnöki kar dicsőségesen befejezte.

(Vége köv.)

Vegyes hírek.

— **Lukács Béla** m. kir. kereskedelemügyi minisz- tert Gyulafehérvár sz. kir. város díszpolgárrá választotta. A fényesen kiállított díszlevelet Novák Ferencz kir. ta- nácos, polgármester vezetése alatt 24 tagú küldöttség vitte fel Budapestre.

— **Höhn Károly** gy.-fehérvári főjegyzőt Hunyad- megye m.-ilyei járásába szolgabíróknak választották meg. A jóvaló fiatal ember távozásával a fehérvári társadalom egy intelligens erőt veszített.

— **Eljegyzés.** Blumenfeld Hermann es. és kir. fő- hadnagy eljegyezte Baruch Zelma k. a. Gy.-Fehérvárt.

— **Hymen.** Brunner Béla gazdatiszt f. hó 10 én tartja esküvőjét Bodor Irma k. a.-al, Bodor Lőrincz ev. ref. lelkész kedves leányával Krakkóban.

— **Nászír.** Szőlősi Károly sárdi birtokos Berta le- ányát mult hó 29-én vette nőül Czövek Róbert sárdi kö- rjegyző. A nászünnepeken számosan vettek részt, nemcsak a Hegyaljáról hanem városunkból is a menyasszony és vő- legény kiterjedt rokonságából.

— **Wahrman Mór** orsz. képviselő f. hó 26-án este Budapesten meghalt. Hirtelen és váratlanul költözött el az élők sorából. Még délelőtt jelen volt a képviselőház ülésén s tréfélokza beszélt régi bajáról s este egyegyed- tiz óraker lakásán szíveselődés folytán hirtelen elhunyt. A nemvárt gyásznak ily hirtelen bekövetkezése meg- kétszerezte a fájdalmat és részvétet, melyet az egész köz- vélemény érezni fog Wahrman Mór elhunytától. A magyar parlamentnek egyik legfőbb tagja hunyt el benne. Kiváló képességei, tiszta jelleme és szeretetreméltó modora egyaránt közrehatottak, hogy minden politikai párt részéről általános rokonszenv és közbecsülés környezze. Ellensége csak az lehetett, a ki nem ismerte őt. A ma- gyar országgyűlésben ő volt az első zsidó képviselő s fe- lekezeteinek ügyét mindig szíven viselte; de őt sohasem tekintették a politikai és társadalmi világban a felekezeti- ség képviselőjének. Pályáját a kereskedelmi téren kez- dette meg. Legnagyobb szolgálatait a pénzügyek terén tette. Legnagyobb diadalait a politikában aratta. A poli-

én lehettem ott. De hát mi tértünk, nemértünk ahöz, ho- gyan kell bánni a haldoklóval, a halottal. Nyugtassa meg az isten. hátha jól járt?!

„Az öreg ismét egy könyvecskét törlött ki szeméi- ből, azután tovább folytatta. Nem tudom miért, de úgy jött nekem is hogy börtöljek le oda a kettős sírhalmra . . .

Eltemették, de vele együtt szegény Zsuzsi megma- radt nyugalmát. Ugy el panaszkolta, örökké azért éirt, hogy miért tudott ő akkor kimenni . . . azt hitte, hogy Józsi . . . Hasztalan vigasztaltam, együtt zokogtunk, együtt busultunk. Nehéz napok voltak akkor . . . Nagyon söté- tek az éjszakák . . . Az álom kerülte szemét, — oly ha- lovány lett, mint a fehérliliom . . .

Erzsók néne, a falu jósója azt mondta neki, hogy csak akkor tud nyugtan aludni, csak akkor nem hallja többé öcsese kiáltását, csak akkor hagyja el a földet, ha a szomszéd faluba megy imádkozni, pont vasárnap reg- gel s elmond 10 miatyánkot s a pad deszkájából egy szálkát hoz el, s azt a feje alatt tartja.

„Az öreg elévette a szálkát, sirva mutatta nekem. Aztán folytata.

El is indult gyalog, mert úgy volt az mondva. Re- megott a lába, majdnem alá esuklot, de ő ment sebesen. Előtte vittek egy tulipános ládat, tulipános ágyat . . . Majdnem össze esett . . . Vissza akart futni, de fülébe hang- zott; Zsuzsi, ne hagyj, meghalok édes néném, ne hagyj! Aztán jött a halott maga, aztán a lakodalmas menet . . . Mint a szél ment előre, ütétek képzelt rémei. A beteg lé- lek szízeit törte el, de ézeret termelt. Ott meg a sze- kerek mellett . . . A részeg kocsisok gúnyosan kiáltják utána:

Vékony cérna, kender szál,
Fésű nélkül maradtál . . .

Még jobban siet. A szavak nagyon fájtak volna, de már nem nőhet fájdalma. Nem hallotta mit mondanak,

tikában Deák Ferencz elveinek volt híve. A pénzügyi és kereskedelmi téren a korrektség volt a jelszava. Társa- dalmi tevékenységében a jótékonyt az vezérelte esillaga. Saját szorgalmával szép vagyont gyűjtött össze. Szellemi kin- csekben sem volt azonban szegényebb. Nemcsak, hogy szellemes embernek tartották, hanem tényleg az is volt. Ötletei szájról-szájról jártak s míg más emberek az él- lapoknak köszönhetik népszerűségüket, ő az élalpoknak szerzett népszerűséget. A csöndes munka, az erayedetlen szorgalom, a jó szív és finom modor embere volt s így nagy veszteség a társadalomra, nagy veszteség a parla- mentre.

— **Kossuth Iratal.** K o s s u t h L a j o s Turinból november hó 15-ről az A t h e n e u m igazgatóságához levelet intézett, melyben mentegeti magát, hogy Iratai 4-ik kötetével miért van még hátra- lékban. Oriási anyag halmozódott össze, úgy hogy Kos- suth munkája tervét több ízben megváltoztatta; de ennek ellenére szeptemberben készen lett volna, ha szemei nem sokalták volna meg a szolgálatot; látóképesége rohamo- san hanyatlak, csak egy levélírás is napokig tartó munka- képtelenségre kárhoztatja. „Ez ok miatt vagyok kénytelen — folytatja — a kiadó cég igazgatóját nemcsak arra megkérni, hogy sziveskedjék irántam, az aggkor terhét sinlő öreg iránt még egy kis elnézéssel lenni, hanem arra is, hogy nevémben a — tájédom már nagyon is méltán — türelmetlenkedő előfizetőket azon nyilatkozato- tommal megnyugtátni, hogy semmi esetre sem fogok tisztelettel kért elnézésükkel sokkig visszaélni, mert in- tézkedtem, hogy munkám haladéktalan bevégzésében, még szemem rohamos hanyatlása által se legyek aka- dályozva.

— **Értesítés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ő nmgia f. hó 10-én kelt 43072 sz. a. k. ma- gas intézkedésével elrendelte, hogy jövőben az állami elemi, felsőnép-, polgári- és középkereskedelmi iskolákban a tan- ügyi pályán működő szülők (tanítók, tanítónők és tanárok) gyermekei, ha jó előmenetelt, szorgalmat és magaviseletet tanusítanak, a tandíj fizetése alól szegénységi bizonyítvány bemutatása nélkül felmentessenek. Miről az érdekelteket ezenel értesitem. Nagyenyed, 1892. nov. 23. II a v a s Gyula kir. tanfelügyelő.

— **Rendkívüli törvényhatósági közgyűlést** tűz- ött ki főispán ur ő nmgia folyó év december hó 6-ara, délelőtt 10 órára. Tártyak: 1) Dr. Wekerle Sándor mi- niszterelnök leirata az új miniszterium magalkításáról. 2) Belügyminiszteri jóváhagyó leirat 1% pótdadónak a me- gyei monografia alap részére megszavazása iránt, ezzel kapcsolatban határozás a pótdadó iránt. 3) Belügyminisz- teri leirat a törvényhatósági bizottsági tagok választása iránt. 4) Előterjesztés az erdőéri szabályzat jóváhagyása végett. 5) Ebtartási szabályrendelet. 6) Községi szerve- zeti szabályrendeletek.

— **Belügyminiszteri rendelet a községek korcs- majog kártalanítási kötvényeinek elidegenítése tárgyában.** Valamennyi törvényhatóságnak. Tapasztal- tatván, hogy az italmérsi jog megszüntetése óta a váro- sok és községek a birtokukba jutott italmérsi jog kártal- nitási kötvényekben fekvő törzsvagyonukat

mit nevetnek. Csak a kacagást hallja, s ő is kacagott hangosan, hahotázva.

Félig fagyva, félig halva esett térdre a templom hajójában. Nem mert felpillantani. félt az emberektől, félt a szörnyeitől. Imádkozott bálkan. Mindenki feállott, csak ő térdelt ott a hideg kővön. Aztán őis felállott, hogy szálkát szakítson. Ott volt már kezében, s akkor látta, hogy elől esketnek . . . Hall egy hangot, oly ismer- rős . . . egy pillanatig kétkedett, oda rohant . . . „Józsi, Józsi! Verjen meg az isten, — áldjon meg az isten.“ Aztán a hideg karok leomlottak a vőlegényről, s nekem nem volt többé leányom . . .

Hangosan zokogni kezdett az öreg, s vele én is. Letérdeltünk oda a sírhantra, sokáig hallgattunk . . . Az öreg esőkolta a fagyos galyokat . . .

Remegő hangon szakított meg a esendet. „Hát Józsi? . . .“

„Menyasszonya megirtóztott tőle, s a gazdagság még sem lett az övé . . . Annyit mondott neki: „Tudom hány arasz a felked!“, s aztán ott hagyta. Azóta senki sem látta többé. Ne is kerüljön elem, mert utolsó erőmmel meggyilkolnam! Az öregnek szelid arcát eltorzították a dühtől, bosszúságtól égő vonások és mégis oly büszke volt hangja, oly erős! — Hasztalan hívtam magamhoz, ott maradt. Egyszer aztán második sírdomb lett . . .

Gyakran mentem ki meg a sírhoz azután is. A szél most is oly méltósággal lengeti a kis kendőt, azt a c-íp- kést. . . Onnan a földből, a sír mélyéből felhallatszó szózat vonz magához: „Ne legyél hü — ne szeress!“ A szél elkapkodja a hangokat és oly rémesen suttogja: „Ne sze- ress — ne légy hü . . .“

Kevés földet verék a sírhantról, kis margerite- amat vele körülvettem . . . fejem alatt tartom, hogy hal- hassam mindig a rémes hongokat: „Ne szeress; — ne légy hü! . . .“

Elekes Imre.

különbö felmerülő szükségletek fedezésére igen gyakran igénybe veszik, illetve az ily kiadások fedezhetése céljá- ból a kötményezett kötvényeknek közfoglalmu kötvények- kel kicseréltetését kérelmezik. Tekintettel arra, hogy ily módon a szóban levő kötvényekben fekvő városi és köz- ségi törzsvagyonok idővel teljesen elforgácsolódnak, más- részt, ha a beérkező ily kérelmek mind figyelembe vétet- nének az italmérsi kötvényeknek már biztosított szilárd árfolyama nagymennyiségű közfoglalmu kötvénynek piaca bocsátása folytán esetleg megingana és így az állam ér- dekeire káros befolyással lehetne, a pénzügyminiszter ur- ral egyeréttől kijelentem, hogy a városok és községek birtokában levő italmérsi jog kártalanítási tőkéknek el- idegenítése jövőben csak rendkívül terhes tartozások vissza- fizetése céljából fog megengedtetni s ekkor is csak oly feltétel alatt, ha az illető község az ekként felhasznált törzsvagyonnak bizonyos számú évek alatt leendő kiegő- szítéséről egyidejűleg megfelelőleg gondoskodik. Felhivom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy a területén levő rendezett tanácsú városokat és községeket jelen rendelet- tem tartalmáról kellően értesítse. — Budapest, 1892 novdmber 10-én. Gr. Sz a p á r y s. k.

— **Meghívó.** A nagyenyedi ev. ref. theol. akadé- mia ifjusága szokasos „Estély-ét“ az idén folyó hó 17-én tartja meg. A szíves érdeklődőket ez uton is meg- hívja rá a rendező bizottság. — Az estély műsora a kö- vetkező: 1) Nyitány, előadja a főiskolai vonós zenekar. 2) Palyanvertes felolvasás. 3) Románzetónekkel zongora- kísérettel dr. Farnos Árpádné urnó. 4) Józsa Gyula III. theol. előadja Rudnyánszky Gyula „Gyava“ e. monológját. 5) Népdalokat énekel zenekísérettel Kovács Károly III. theol. 6) „Magyar ábrád“ Ridley Kohnéttól, furolán ját- ssa Biró György IV. theol., zongorán kíséri Straub Erzi k. a. 7) „Erősödünk“ Lányi Ernőtől, énekei a theol. dal- kar. 8) Táncz, melyhez a zenét K ó k a zenekara fogja szolgáltatni.

— **A szegénytanulókat segélyező kör** nov. 26-án és dec. 3-án szépen sikerült fillérestelyeket rendezett. Tör- szüke miatt mindkettő lefolyásáról csak jövő számunkban referálhatunk; de addig is szolgáljon e szűkszavu jelentés is szíves tudomásul.

— **A szegénytanulókat segélyező kör** érdekében kötelességünknek tartjuk a közönség tudomására hozni, hogy 80-nál több tanuló fog ez év folyamán segélyezni és nem 20-at mint az a „Közérdek“ nov. 27-iki számában tévesen lett jelezve.

— **Adományaink a „Szegény tanulók felruházására.“** Gr. B e t h l e n Balint országgyűlési képviselő 20 forint, B ö j t h e Zsigmond városi levéltárnok 1 frt és Király Miklósné szül. D e c s e i Mariska urnó 1 forintot adomá- nyoztak a szegény tanulók felruházására. Ezen kegyes ado- mány összegek átvételét, köszönetem kifejezése mellett nyugtázom. Nagyenyed, 1892. december hó 3-án. Szilágyi Farkas, köri elnök.

— **Testvér gyilkos.** Berven két jómódu fiestvér a birtok felosztás felett összekapva, az egyik revolverrel keresztüllötte testvére oldalát. A szerencsétlen Gy.-Fe- hérvárra szállították, de életben maradásához nincs re- mény.

— **Kitüntetés.** Mauthner Ödön budapesti mag- kereskedő utolag szép kitüntetés érte. A bolgár nemzeti rend tisztii keresztjével és a bolgár udvari szállító cím- mel lett kitüntetve a kereskedelmi és mezőgazdasági té- ren szerzett érdemeiért. Minthogy pedig e hazai cégnek hódítása a keleten egyszersmind a magyar termelés tér- foglalását is jelenti, kétszeresen örvendünk említett ki- tüntetésnek, mert jelenleg, a midőn gombs módra kelet- keznek új magarusok és a közönség a sok csalódás után habor, vajjon, hogy viselkedjék ezen magarusok ajánlatai- val szemben, jól esik ama megnyugtató tudat, hogy e szakmában is van oly hazai cégünk, a mely ritka szolid elvei és üzleti ténykedése által nemcsak belöldön örvend kiáltilan és általános bizalomnak, hanem a külföldön is kivívta már az elismerést.

Irodalom.

A száz éves színészeti jubileum emlékkönyve.

A rendkívül díszes kiállításnak tervezett „Emlékkönyv“ ügyében a következő aláírási iv bocsátott ki: A színészeti jubileum alkalmából kiadandó Emlékkönyv sokkal dísze- sebb és terjedelmesebb lesz, mint a milyennek kezdetben tervezve volt. A rendező bizottság hajározata következté- ben új előfizetési ívet bocsátunk ki, tudatva, hogy az új Emlékkönyv — becses és érdekes irodalmi közleménye- ken kívül — tartalmazni fog négy-öt csoportképet (köz- tük fénynyomatban a „Zrinyi“-ből vett élőképeket), a le- plezési ünnepély, a kolozsvári színház és szintársulat, az emléktábla képeit, továbbá a harmincöt—negyven kü- lömböző ki állítású arcképet. Az emlékkönyvnek ugy nyom- dai kiállítása, mint a képek kivitele a lehető legdísze- sebb lesz. Előfizetési ár 1 frt 50 kr, mely folyó évi de- cember hó 16-ig beküldendő Hóry Bela urhoz, az Em- lékkönyv kiadására felügyelő bizottság pénztárnokához. Az emlékkönyv képeinek költsége nagy lévén, a munkát a bizottság csak annyi példányban nyomtatja, a hány elő- fizető jelentkezik. A díszművet tehát kizárólag azok szá- mára biztosíthatjuk, a kik az előfizetési összeget a maga idején beküldötték. Az Emlékkönyv lehetőleg még da-

cember végén, de legkésőbb január első felében jelenik meg. Kolozsvárt, 1892. november 27. Az Emlékkönyvbizottság nevében: Gyarmethy Miklós, elnök. Hegyesi Vilmos, az Emlékkönyv szerkesztője.

„A jó egészség naptára a magyar nép számára” az országos közegészségi egyesület kiadásában megjelent az 1893. évre. Ez a derék egyesület, mely a naptárt tavaly óriási sikerrel indította meg (közel 20.000 példány fogyott el), a most megjelent naptárral fölülmúlta az előbit. Nemcsak, hogy ismét benne találjuk országoszerre kedvelt íróinkat: Rákosi Viktort (Sipuluszt), Tóth Bélát, Palágyi Lajost stb. mulattató elbeszélésekkel és versekkel, hanem a népszerű orvosi rész is kitűnő tanácsokkal szolgál az egészség megővésére. Különösen kiemeljük a „bő-türendbe szedett jó tanácsokat egészségünkben”, melyekből kiki rögtön megtudhatja, hogy mitévő legyen, ha bármely baj éri: továbbá a „tiz regulát kolera idején”; az olesó és egészséges ház építésének részletes leírását, az étkezési és főzési tanácsokat (Hampelné, Pulszky Polixéna) és még sok más hasznos tudnivalót. Csak az által, hogy nyereszkeskedni nem akar, adhatja az egyesület potom 30 krért a „jó egészség naptár” egy példányát, sőt a ki egyszerre 2—5 példányt rendel meg az csak 28 krért, 6—10 példányt 27 krért, 11—25 példányt 26 krért, 26—50 példányt 25 krért, 51—100 példányt 23 krért fizeti a példányt s a küldeményt bérmentve kapja meg. A pénz előlegesen az orsz. közegészségi egyesület pénztárnokához (Budapest, Eszterházy-utca 5. sz.) küldendő be. Melegen ajánljuk a naptárt a hatóságoknak, lelkészeknek, néptanítóknak, jegyzőknek terjesztés végett s ez is a legolcsóbb újvíj ajándék gyógyszereseknek, kereskedőknek és mindenkinek a legtanulmányosabb olvasmány. Kiállítás díszes, képei nagyon szépek.

Csarnok.

Az első győzelem.

Komor őszi délután némán elmerengve ültem a kandeló mellett, egy elolvasott regényben lapozgatva, midőn atyám azon meglepő hírrel zavar föl merengésemből, hogy holnap Sz. falucskába egy jó barátjához szüretre vagyunk hiva, azonban időközben fölmerült dolgai miatt ígéretének eleget nem tehet; tehát menjek el én egyedül. E meglepetés megváltoztatta kedélyhangulatom s hangos kitérőkben adtam kifejezést örömmemnek, mivel régen hallottam már, hogy a háznál csinos kis leány van.

Eppen kedvezőnek találtam a kínálkozó alkalmat arra, hogy én — ki mint novicius deák most léptem ki gentlemánok sorába, — megkezdjem ama nagy munkát, melynek célja: a hölgyvilág feltétlen meghódítása.

Egész éjjel az első győzelemről álmodtam, mely után büszkén övezhetem homlokomat a győző myrtus koszorújával. Reggel alig bontakozott ki a nap a ködös felhők közül, már talpon voltam, s pár óra múlva vígan száguldottam lóvám az csatahely felé, a hol esetleg erős várat kell megostromolnom.

Megérkeztem. A házigazda, a ki a sajtókorül faredozott s kit egyedül ismertem a családból, szívélyes köszöntés után bevezetett a szobába s egy pár pohár toroklocsogató beszédese után, — mely az uton belém szorult hideg helyett egy adag bátorságot adott a már-már közeledő ütközetre, figyelmeztetett, hogy a lányok már régen várnak a hegyben. E szó hallottára hideg borzongás futotta végig egész lényemet, mert éreztem, hogy az ellenség szörnyű nagy. Gondolatokba merülve ballagtam a házfelett elterülő szőlő-hegybe, hounan egy-egy víz kacsaj hangozott le, s magamban kedtem összevonni csapatim, hogy egyesült erővel támadhassam a rettenetes ellenséget. De ime egy váratlan fordulat. A lányok észrevétlen előttem teremnek. Tervem füstbe ment. Veszve voltam. Elhagyott minden bátorságom s elfogott a lámpaláz. Akadozva — de se látva, se halva — hebegtem valami érthetetlen szavakat, a melyek talán azt akarták volna ki fejezni, hogy én tulajdonképpen ki vagyok. Aztán néma esend állott be s csak bámultuk egymást. Nem tudom de bizonyos, hogy nagyon el voltak ragadtatva. Talán bajuzsom csodáltak? a mely igaz hogy gyéren és alig láthatóan nődögél, mint egy kimért távolságba minden szá; nó de az alap szépen meg volt vetve. — Vagy talán? . . . de mit találgatom. Csodáltak egész lényemet. Végre egyet-kétöt tőpve orrom alatt a nagy semmisségen megtem a néma esendet:

- Nagyon kellemes az idő.
- Igen! — volt a kettős válasz.
- Nem fázott meg a reggel? — kérdék ök.
- Nem — mondtam én.
- Van jó szüret? — kérdém én.
- Igen! — mondták ök.

— Ohon megvolt a szüret már? — kérdék ök.

— Nem — mondtam én.

Már-már ellepett az öröm ezen szellemes kérdés és feleletekre s kezdtem érezni, bizony, bizony egy novicius deák sokra képes. Mig ezen gondolatokba voltam elmerülve, észre sem vettem, hogy engem egy ismeretlen hely elé vittek, hol szemben egymással két győlesős kert terült el, terehélyes, és diófakkal, melyek között egy szűk uccsán haladtunk elő hárman. Két ajtóhoz értünk. Högyeim megállanak, egymástól bucsuzni készülnek. — Ahá! — megértettem a dolgot, most már haza fognak menni a közelgő ebédre. De ekkor egyszerre aggodalom töltel el; mert még mind eddig nem tudtam kivenni, hogy melyik a házi lány?

Uram mitévő legyek? Itt az ut kétfelé válik, vajjon melyiket kövessék én?

Bár miut forgattam is magamban a dolgot, eszem cserben hagyott. Nem volt mit tennem, a sorsra bízam magam s míg a lányok a délután programját állapíták, addig én ujjaimon számitgattam: Szőke . . . barna . . . szőke . . . barna . . . Az utolsó „barna” esett. A lea jakta est — a barnát követem. Elcsattant a bucsucók s én egy udvarias hajlongással köszöntém a szőkét. Ő réam néz . . . majd lesüti szemét . . . arcát pir lepi el.

Meg van! gondolám, nagy a hódítás, mert már régen tanultam a kiszögált veteránoktól, hogy mikor a leány titkon néz a fiatal emberre s elpirul . . . akkor? . . . akkor már meg van nyilazva.

De jaj nekem! A nap hőse voltam, buknom kellett. A barnámmal ismeretlenül ismeretlenebb helyeken haladtunk tovább, mig egy kis ház elé érkeztünk; de — oh egek! — egészen más helyre, mint a hová én szállva voltam. Veszve voltam. A katasztrófa tetőpontjára ért. Elborult a világ előttem, lábaim inogni kezdtek. Futni akartam, de nem tudtam.

Hogy ezután mi történt, nem tudom, csak annyit tudok, hogy nem a házi leányt, h nem a másikat — azt a barnát — kísértém haza.

Ez volt az első győzelem.
— Kérem ne mondják el seukinek.

Bedő Béla.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Csikos és kockás selyemszöveteket, Louisiana, Foulard-Sürrah-Taffeta nemkülönben Merveilleus selymeket is méterenként 45 krtól 3 frt. 85 krig. egyes öltönyökre, vagy egész végekenben is postabér-és vámmentesen szállit HENNEBERG G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Minták postafordulóval küldetnek. Svájca címzett levelekre 10 kros. bélyeg ragasztandó. (10)

Sz. 49—1892.

Meghívó.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár egyesület folyó évi december hó 11-én délelőtt 11 órakor, a városház üléstermében

közgyűlést

tart, melyre az összes részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgy:

1. Az igazgatóság indítványa a szövetkezetnek részvénytársasággá alakítása iránt.
2. Az alapszabályok módosítása.
3. Az átváltozás kapcsán szükséges intézkedések feletti határozás.

Megjegyeztetik, hogy a szövetkezet azon tagjai, kik a részvénytársaságnak tagjai maradni nem kívánnak, törzsbetéteiket folyó évi december hó 30-áig az intézet pénztáránál beválthatják.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár igazgatóságának Nagyenyeden, 1892. november hó 28-án tartott üléséből.

Dr. Magyar Károly,
elnök.

1057—1892.

Arverési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. országos fegyintézet tulajdonát képező és haszonvehetetlenekké vált házi és üzleti leltári tárgyak 1892. december 11-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverés útján elfognak adatni.

Nagyenyeden, 1892. december hó 2-án.

Mecser,
igazgató.

Árlejtési hirdetés.

A marosujvári és deesaknai kir. sóbánya hivatalok számára 1893. évre szükségelt és beszerzendő alább felsorolt tárgyakra ugymint:

I. Marosujvárra:

2000 hl. eleybuza, 900 hl. törökbuza, 8000 kgr. fagygyugyertya.

II. Deesaknára:

1000 kgr. fagygyugyertya.

Ezen anyagok és termények szállítását elvállalni szándékozók felhivatnak, hogy 5%-nyi bánatpénzzel és a szöveg első sorával átírt 50 kros bélyeggel ellátott, esetleg csak egyes tárgyakra és hivatalokra vonatkozó, a pályázati feltételekben megszabott módon kiállított és felszerelt írásbeli ajánlataikat 1892. december hó 15-n reggel 9 óráig „Ajánlat termények, anyagok és szerek szállítására” felirattal ellátott borítékban lepecsételve, a marosujvári kir. főbányahivatalhoz benyujtsák.

Megjegyeztetik, hogy az alólírott hivatal a versenyzők közti szabad választás jogát magának fentartja.

Az árlejtés részletes feltételei a marosujvári kir. főbányahivatalnál betekintheők.

M. kir. főbányahivatal.

Marosujvartt, 1892, november 25-én.

Arverezési hirdetmény.

Nagyenyeden 1892. évi: december hó 12-én d. u. 2 órakor az ev. ref. kántorilakban tartandó nyilvános árverésen bérbe fognak adatni:

I. A nagyenyedi ev. ref. és ev. luth. egyház közös tulajdonát képező következő házastelkek 1893. április 24-től kezdve 3 — esetleg 6 esztendőre:

- 1) „Hank”-féle ház (vár 5. sz.) kikiáltási ár 162 frt 50 kr egy évre.
- 2) „Sárpataki”-féle ház (vár 10. sz.) kikiáltási ár 160 frt egy évre.
- 3) „Lukács”-féle ház (vár 15. sz.) kikiáltási ár 300 frt egy évre,

II. A nagyenyedi ev. ref. egyház „Sárpataki” alapja fekvői, 1893. év január 1-től kezdve 6 esztendőre.

- 1) Tinódi 8 hold 1361□ öl tag: kikiáltási ár egy évre 130 frt.
- 2) Bogácsosi 461□ öl kerti föld; kikiáltási ár egy évre 8 frt.

III. A 2-ik papi állomás kanonika portiójából csak 1893. évi használatra: a „Hidegkuton”-tul egy 11 hold és 7 holdas tag; és a „Farkaspatlak”-ban 3 pusztaterülettel, — kikiáltási ár az egészre 360 frt.

Arverezők az árverezés megkezdése előtt az évi bérösszeg 10%-át bánatpénzül tartoznak lefizetni. — Az árverezési feltételek mátol kezdve az árverés kezdetéig Malnási Lajos ev. ref. énekvezérnél bármikor megtekintheők.

Nagyenyeden, 1892. év nov. 25-én.

2—2 Az árverező bizottság.

Szerk
Na
A KTA
lap sz
közle
Ki
Wokál
az elő
bérme
Ké. Irato

Előf

„KÖ

A hirla
litikai lapok
inkább kifej
viselő-hirlap

Alig va
város, mely
föllendülését
ren, melyne
önzetlenül.

A „KÖ
indijuk meg
tuk fel a lap
merője tudha
hogy soha s
hű szolgálata
gedtük, és a
pótol bennü
testet, nem e
körünkben a
sáljain.

A „KÖZ
mára, a ki a
kiván. Szemé
tetben soha s
a véleménye
barátjai.

Felhivju
ségét s mind
fejlődését a t

T

Nem
Sötét
A bok
Sirva

Ot fe
Ki tud
Juhát
Hogy

Eléves
Szive
Onat
Hangj

Vissza
Megüt
Legsze
A jeg

Fáj a
Könyv
Átkar
A ken

Mikor tiz
távoztak az ár